

1070-AMIWR2019

توانمندسازی مراکز تکثیر ماهی قزل آلا و ارائه سیستم پایش و کنترل

همایون حسین زاده صحافی*، محمد پور کاظمی^۱، حسین عبدالحی^۲، داوود ضرغام^۱، طیبه باشتی^۱، سینا پیشنماز زاده^۲

۱. موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

۲. سازمان شیلات ایران، تهران، ایران

* نویسنده مسئول: h_hosseinzadeh@yahoo.com

چکیده:

عدم اطلاع دقیق مدیران و تصمیم گیرندگان کشور از میزان تولید داخلی در لحظه، و عدم اطلاع از نوع و میزان تولیدات مراکز تکثیر کشور (تخم چشم زده، لارو، بچه ماهی، تخم و بچه ماهی تک جنس و ...) باعث می شود که تصمیم گیری در خصوص زمان و میزان واردات تخم چشم زده به منظور تنظیم بازار داخلی دارای دقت کافی نباشد. سامانه پایش و کنترل مراکز تکثیر ماهی قزل آلا کشور طراحی گردیده است که از طریق این سامانه می توان به صورت برخط و لحظه ای (Online) ضمن اطلاع از تعداد مراکز تکثیر فعال کشور، آمار دقیقی از میزان و نوع محصولات مراکز تکثیر کشور به تفکیک هر مزرعه، هر استان، و مجموع کشوری به دست آورد. مدیران و تصمیم گیرندگان کشور در دستگاه های مربوطه و خصوصاً سازمان شیلات ایران می توانند از طریق این نرم افزار اطلاعات فعلی و سوابق فعالیت هر مرکز تکثیر را به تفکیک مشاهده کنند و ضمن گزارش گیری از فعالیت و موجودی آن مرکز، اطلاع دقیقی از میزان موجودی کشور و استانهای مختلف را به تفکک هر یک از محصولات مورد نظر دریافت نمایند و بر اساس آن، میزان نیاز داخلی برای واردات تخم چشم زده و زمان مناسب آن را به دست آورند. مدیران و تصمیم گیرندگان آبرزی پروری کشور می توانند با پهنه بندی مراکز تکثیر کشور و نیز مقاصد ورود تخم چشم زده وارداتی، مدیریت بهتر و مؤثرتری بر نقاط مختلف کشور داشته باشند. از این طریق می توان تولیدات اضافی هر پهنه را به سمت پهنه هایی که کمبود تخم چشم زده و بچه ماهی دارند هدایت نمود.

واژه های کلیدی: قزل آلا، تخم چشم زده، واردات، پایداری تولید داخلی، تکثیر

مقدمه

امروزه پرورش ماهیان سرد آبی در کشور به بیش از ۱۶۰ هزار تن رسیده که نیازمند تامین تخم چشم زده و بچه ماهیان بعنوان اصلی ترین نهاده تولید می باشد. در حال حاضر در کشور ما بخشی از تخم چشم زده قزل آلا پرورشی از طریق واردات تخم از خارج از کشور تامین می شود. بخش دیگری از این نیاز توسط مراکز تکثیر داخلی تامین می شود که با مشکلاتی نظیر تنظیم عرضه و تقاضا در فصول مختلف مواجه است. عدم اطلاع دقیق مدیران و تصمیم گیرندگان کشور از میزان تولید داخلی در لحظه، و عدم اطلاع از نوع و میزان تولیدات مراکز تکثیر کشور (تخم چشم زده، لارو، بچه ماهی، تخم و بچه ماهی تک جنس و ...) باعث می شود که تصمیم گیری در خصوص زمان و میزان واردات تخم چشم زده به منظور تنظیم بازار داخلی دارای دقت کافی نباشد.

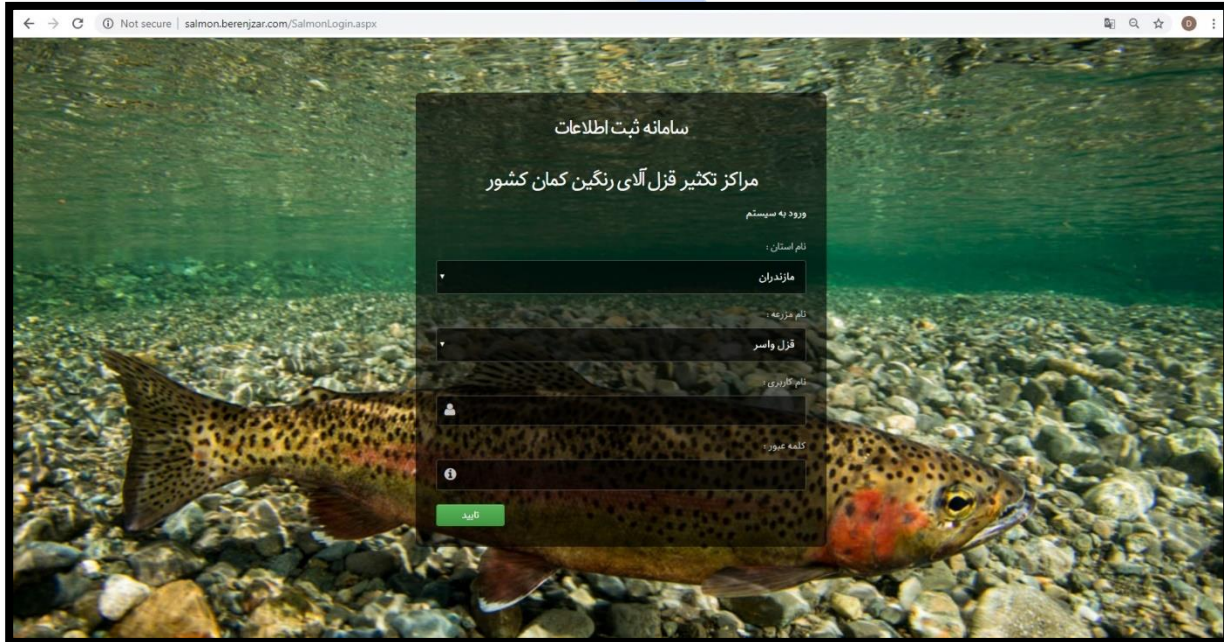
در این راستا سامانه پایش و کنترل مراکز تکثیر ماهی قزل آلا ی کشور طراحی گردیده است که از طریق این نرم افزار می توان به صورت برخط و لحظه ای (Online) ضمن اطلاع از تعداد مراکز تکثیر فعال کشور، آمار دقیقی از میزان و نوع محصولات مراکز تکثیر کشور به تفکیک هر مزرعه، هر استان، و مجموع کشوری به دست آورد. این سامانه در قالب طرح راهکارهای پایداری نظام تکثیر ماهی قزل آلا ی رنگین کمان کشور در جهت مدیریت و تنظیم واردات تخم چشم زده طراحی گردیده است.

مواد و روش‌ها

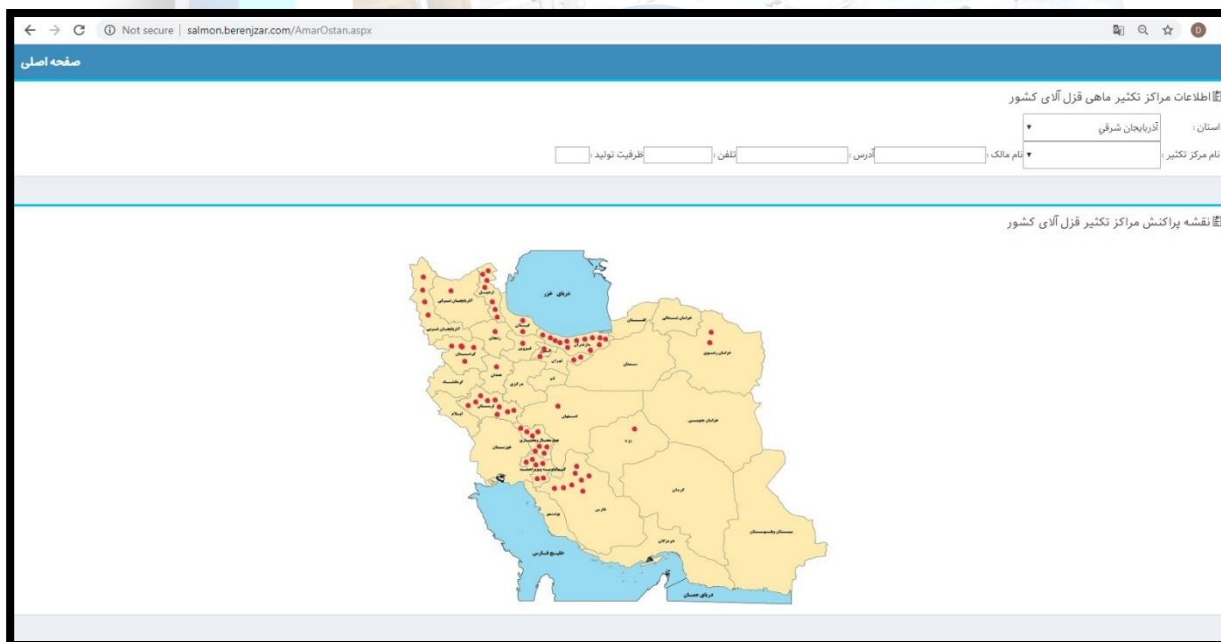
در این تحقیق ضمن بررسی مقدماتی مراکز تکثیر ماهیان سرد آبی کشور بصورت گام به گام مراحل زیر انجام شد دریافت اطلاعات مراکز تکثیر فعال و غیر فعال قزل آلا ی کشور تهیه نقشه پراکنش مراکز تکثیر ماهی قزل آلا در کشور تولید سامانه نرم افزاری تحت وب برای کنترل و پایش مراکز تکثیر فعال در کشور عملکرد این سامانه به این صورت است که تمامی مراکز تکثیر فعال ماهی قزل آلا در کشور به صورت روزانه امکان وارد کردن اطلاعات خرید، فروش و تلفات مولدین، تخم و بچه ماهی مرکز خود را در سایت دارند. هر مدیر مزرعه میتواند در هر زمان دلخواه ضمن گزارش گیری از وضعیت موجودی خود در مرکز تکثیر، گزارشی از روند تلفات، تولید، خرید و فروش محصولات خود در بازه زمانی مد نظر دریافت کند. همچنین مدیران و تصمیم گیرندگان کشور در دستگاه های مربوطه و خصوصاً سازمان شیلات ایران می توانند از طریق این نرم افزار اطلاعات فعلی و سوابق فعالیت هر مرکز تکثیر را به تفکیک مشاهده کنند و ضمن گزارش گیری از فعالیت و موجودی آن مرکز، اطلاع دقیقی از میزان موجودی کشور و استانهای مختلف را به تفکیک هریک از محصولات مورد نظر دریافت نمایند و بر اساس آن، میزان نیاز داخلی برای واردات تخم چشم زده و زمان مناسب آن را به دست آورند.

شکل ۱- نمایی از صفحه اول سامانه

شکل ۲- صفحه ورود و ثبت اطلاعات مراکز تکثیر

شکل ۵- گزارش گیری به تفکیک ماه های سال در داخل محیط نرم افزار

نتایج و بحث

این سامانه برای اولین بار در کشور برای کنترل وضعیت تولید در بخش مهمی از آبرزی پروری کشور طراحی گردیده است و می توان از قابلیت ها و کاربرد این نرم افزار در سایر بخشهای آبرزی پروری و صید و صیادی کشور استفاده نمود. همچنین پس از دریافت گزارشات حاصله در این سامانه، مدیران و تصمیم گیرندگان آبرزی پروری کشور می توانند با پهنه بندی مراکز تکثیر کشور و نیز مقاصد ورود تخم چشم زده وارداتی، مدیریت بهتر و مؤثرتری بر نقاط مختلف کشور داشته باشند. از این طریق می توان تولیدات اضافی هر پهنه را به سمت پهنه هایی که کمبود تخم چشم زده و بچه ماهی دارند هدایت نمود و به این طریق قیمت تخم چشم زده و بچه ماهی را در کشور کنترل نمود و با تنظیم بازار این محصولات، التهاب و مشکلات مقطعی در برخی نقاط که ناشی از کمبود و یا مازاد محصول می باشد را مرتفع نمود.

نتیجه گیری و پیشنهادات

کنترل و اعمال محدودیت برای واردات تخم چشم زده خارجی برای تداوم حیات این صنعت ضروری است. وابستگی کامل صنعت قزل آلا به واردات تخم چشم زده به عنوان نهاده اصلی، خطر از بین رفتن زیرساختهای کشور و وابستگی کامل به خارج از کشور را در پی خواهد داشت که در شرایط تحریمی احتمالی می تواند باعث فروپاشی این صنعت تولیدی شود. لذا دستگاههای متولی می بایست با استفاده از متد جدید و ابزار دقیق، نظارت بهتری بر فرایند تولید و واردات تخم چشم زده در کشور داشته باشند.

